

הצעת מחקר ראשונית

נושא המחקר:

התמודדות עם איסורים מיניים אצל רווקים מבוגרים בחברה הדתית לאומית.

רקע:

תופעת הרווקות המאוחרת בציבור הדתי לאומי היא תופעה מדוברת ומתקשרת מאוד. בשדה המחקרי נכתבו עד כה מספר תיזות על חוויותיהם של רווקים דתיים (למשל: שטול, 2000, כהן-חזני, 2005, פארן, 2008). הנושאים שנבדקו היו החוויות של הרווקים ובעיקר התמודדותם עם החברה הדתית ועם זהותם הדתית. כמו כן נכתב דוקטורט שסקר בהיבט סוציולוגי את תופעת ה"ביצה הירושלמית" (אנגלברג, 2010).

הרווקים חיים את המתח בין מסורת ומודרנה. מחד שמירת ההלכה היא ערך מרכזי ומאידך הרווקים משתלבים בחיים המודרניים, החילוניים (גייגר, 2001, כהן, 2004). אחד האתגרים המרכזיים איתם מתמודדים רווקים מבוגרים בעקבות מתח זה הוא בתחום הצניעות. על פי ההלכה ישנו איסור לקיים מגע מיני בין גבר לאישה שלא במסגרת הנישואין. אך יחד עם זאת הם חיים בחברה בה אינטימיות מינית גם ללא נישואין נפוצה ומקובלת.

קונפליקט זה נידון רבות מעל במת האינטרנט באתרים בעלי אופי דתי. לעומת זאת בשדה המחקרי לא התקיים עד כה מחקר ששם לו למטרה לעסוק בקונפליקט המיני אצל רווקים מבוגרים דתיים לאומיים. מספר מחקרים התייחסו אמנם לסוגיה זו אך אלה דנו בה בצורה עקיפה או שולית. מחקרה של נהרי (2007) עסק בזהות הדתית של רווקות בציבור הדתי לאומי ובפרק שעסק בהתמודדות עם ההלכה עלתה סוגיית "שמירת נגיעה". שלו (2010) חקרה את המעבר בין טרום נישואין לנישואין ותקופת הנישואין הראשונה, כשקיום מגע מיני לפני נישואין היה נושא אחד מיני רבים. למחקרים אלה תרומה רבה אך הם עסקו בסוגיה זו בין סוגיות אחרות ולא באופן מובחן. מטרת המחקר הנוכחי היא לתת ביטוי לקולות של רווקים מבוגרים בחברה הדתית סביב סוגיית קיום מגע מיני לפני נישואין.

שאלת המחקר:

מהם החוויות והקונפליקטים איתם מתמודדים רווקים מבוגרים בחברה הדתית לאומית בסוגיית קיום מגע מיני לפני נישואין.

מעריך המחקר

א. אוכלוסיית המחקר : אוכלוסיית המחקר תכלול 20 רווקים ורווקות מרחבי הארץ בגילאי 28

ומעלה המגדירים את עצמם דתיים וכמי שמשתייכים לציבור הדתי לאומי. הנחקרים יהיו בעלי רקע דמוגרפי והשכלה מגוונים על מנת להגיע לשונות מירבית בין המרואיינים.

ב. סוג המחקר : איכותני.

ג. אופן איסוף הנתונים : המחקר יתבצע על ידי ראיון מובנה למחצה והוא יתבסס על מדריך

ראיון. את הגברים יראיין גבר ואת הנשים תראיין אשה כדי לאפשר פתיחות ונחות מירבית

בקרב הנחקרים.

פירוט נגישות לנתונים :

על מנת להגיע למגוון רחב של מרואיינים אפנה לרווקים דרך מודעות באוניברסיטה ובאינטרנט

וכן דרך הרשתות החברתיות.

שיקולים אתיים :

בשל רגישות הנושא ובמטרה לאפשר דיבור כן ופתוח מצד המרואיינים יושם דגש מיוחד על שמירת הסודיות, כל החומרים ישמרו באופן מסודר אצל החוקר. הראיונות ינוהלו על פי כללי האתיקה המקובלים כשלמרואיינים תובטח סודיות והבטחה שהממצאים שיוצגו לא יאפשרו לזהות את המרואייין או המרואיינת. כל המרואיינים יחתמו על טופס הסכמה מדעת.

חשיבות צפויה של המחקר :

המחקר ינסה לתת ביטוי לקולות שלרוב אינם מושמעים בחברה הדתית לאומית כיום. אוכלוסייה זו אשר הולכת וגדלה נתונה לביקורת מתמדת מהציבור הדתי לאומי. במחקר זה הרווקים יוכלו להביא לידי ביטוי את הקשיים והלבטים איתם הם מתמודדים ולתת להם במה מכבדת ולא שופטת. נתינת מקום לקולות אלו בכלי מחקר אמפיריים יכולה להועיל בשינוי השיח הציבורי בסוגיה מהותית ורגישה זו.

לוח זמנים לביצוע :

- הגשת הצעת מחקר מלאה- לקראת סוף חודש מאי 2013
- קיום הראיונות- חודשים : יוני-יולי-אוגוסט
- עיבוד נתונים- חודשים : ספטמבר, אוקטובר, נובמבר, דצמבר
- כתיבת המחקר המלא- ינואר עד מאי 2014
- הגשת התיזה : יוני 2014

ביבליוגרפיה:

- אנגלברג, ארי. (2010). הציונות הדתית ו'בעיית' הרווקות המתמשכת. חיבור לשם קבלת תואר דוקטור לפילוסופיה, האוניברסיטה העברית, ירושלים.
- גייגר, יצחק. (2001). "הציונות הדתית החדשה: סקירה עיון וביקורת", *אקדמות* 11 : 51 - 77.
- כהן, אשר. (2004). הכיפה הסרוגה ומה שמאחוריה: ריבוי זהויות בציונות הדתית. *אקדמות* 15 : 9 - 30.
- כהן-חזני, יעל. (2005). *השפעת הרווקות על תפיסת העצמי של רווקים ורווקות דתיים*. עבודת גמר לתואר מוסמך, האוניברסיטה העברית, ירושלים.
- נהרי, גלי. (2007). "עכשיו אני בין הזמנים": הזהות הדתית של רווקות דתיות. עבודת גמר לתואר מוסמך, האוניברסיטה העברית, ירושלים.
- פארן, נטע. (2008). *הבנית זהות אישית, זהות זוגית וזהות מגדרית בקרב רווקות מבוגרות במגזר הדתי-לאומי בישראל*. עבודת גמר לתואר מוסמך, אוניברסיטת בר אילן, רמת גן.
- שטול, חפציבה. (2000). הרווקות כבר לא מחכות. *דעות* 11 : 16 - 20.
- שלו, עפרה. (2010). *המשמעות שמעניקים זוגות דתיים לאומיים לתקופת טרום-הנישואים, לתהליך המעבר לנישואים ולתקופת הנישואים הראשונה*. חיבור לשם קבלת תואר דוקטור, אוניברסיטת בר אילן, רמת גן.